

SENIORFÖRSÄKRING

2020

FÖRSÄKRINGSVILLKOR
GÄLLER FRÅN 1 januari 2020

Bliwa

FÖRSÄKRINGENS SYFTE

Bliwas Seniorförsäkring är en frivillig försäkring som ger den försäkrade ett ekonomiskt skydd vid olycksfall och ersättning till dödsboet, eller annan förmånstagare, vid dödsfall på de sätt som närmare framgår nedan. Försäkringarna som ingår i Seniorförsäkringen är rena riskförsäkringar, som saknar värde om de upphör att gälla före ett försäkringsfall inträffat. Seniorförsäkringen kan tecknas av gruppmedlem och/eller medförsäkrad som har varit försäkrad i ett frivilligt gruppavtal i Bliwa och försäkringen upphör på grund av att den försäkrade har uppnått försäkringens slutålder eller på grund av att gruppmedlemmen har blivit ålderspensionär.

FÖRSÄKRINGSGIVARE

Bliwa Livförsäkring, ömsesidigt, organisationsnummer 502006-6329, (nedan kallat Bliwa) är försäkringsgivare för försäkringarna. Bliwa är ett ömsesidigt försäkringsbolag, vilket innebär att bolaget ägs av försäkringstagarna. Det innebär i sin tur att försäkringstagarna har rätt till återbäring av det överskott som eventuellt uppstår i Bliwas verksamhet, se punkt 1.14. Bliwas försäkringsverksamhet står under tillsyn av Finansinspektionen med postadress Box 7821, 103 97 Stockholm. Besöksadress: Brunnsgatan 3, Stockholm. E-postadress: finansinspektionen@fi.se. Telefonnummer 08-408 980 00. Webbadress: www.fi.se. Bliwas marknadsföring står under tillsyn av Konsumentverket med postadress Box 48, 651 02 Karlstad. Besöksadress: Tage Erlandergratan 8A. E-postadress: konsumentverket@konsumentverket.se. Telefonnummer 0771-42 33 00. Webbadress: www.ko.se.

Information om Bliwas ekonomiska ställning kan erhållas genom Bliwas senast fastställda årsredovisning. Årsredovisningen finns tillgänglig på www.bliwa.se och kan också beställas efter annan kontakt med Bliwa. Bliwas kontaktuppgifter finns längst bak i dessa villkor.

Bliwa tillhandahåller försäkringsvillkor och all annan information på svenska. Tvist med anledning av dessa villkor eller av försäkringen i övrigt ska ske i Sverige med tillämpning av svensk lag.

OM DE VILLKOR MED MERA SOM GÄLLER FÖR FÖRSÄKRINGEN

Dessa försäkringsvillkor gäller från och med den 1 januari 2020. Det innebär att villkoren gäller för försäkringar som tecknas eller förnyas från den 1 januari 2020 eller senare. Villkoren gäller även för försäkringsfall som inträffar den 1 januari 2020 eller senare. För försäkringen gäller dessutom uppgifterna i det försäkringsbesked som utfärdas efter att en försäkring tecknats. Vidare gäller försäkringsrörelselagen (2010:2043), försäkringsavtalslagen (2005:104) och svensk lag i övrigt.

SKATTEREGLER

Försäkringarna är kapitalförsäkringar enligt inkomstskattelagen (1999:1229). Att försäkringarna är kapitalförsäkringar i skattehänseende innebär bland annat att ersättningen från försäkringarna är skattefri.

ÅNGERRÄTT

Om försäkringstagaren är en konsument har han eller hon rätt att frånträda försäkringsavtalet (ångerrätt) inom 30 dagar från den dag då han eller hon fick försäkringshandlingarna och information om att försäkringsavtalet börjat gälla. Om försäkringstagaren vill utnyttja sin ångerrätt ska han eller hon meddela detta till Bliwa. En försäkringstagare har också rätt att när som helst säga upp försäkringen, se punkt 1.8. Försäkringstagaren är alltid skyldig att betala premie för den tid försäkringen har gällt.

Innehåll

1.	Gemensamma bestämmelser.....	4
1.1	Försäkringsvillkor.....	4
1.2	Försäkringens giltighetstid.....	4
1.3	Rätt till försäkring och efterskydd	4
1.4	När försäkringen träder i kraft	4
1.5	Hälsokrav	4
1.6	Premie	4
1.7	Återupplivning.....	5
1.8	När försäkringen slutar gälla.....	5
1.9	Åtgärder för utbetalning	5
1.10	Tidpunkt för utbetalning.....	5
1.11	Ränta på sent utbetald ersättning	5
1.12	Preskription.....	6
1.13	Förfogande över försäkringarna	6
1.14	Regler för fördelning av överskott respektive förlusttäckning.....	6
1.15	Ändring av försäkringsvillkoren.....	6
1.16	Representationssystem	6
2.	Livförsäkring	6
2.1	Livförsäkring.....	6
3.	Olycksfallsförsäkring.....	7
3.1	Giltighet.....	7
3.2	Definition av olycksfallsbegreppet	7
3.3	Omfattning.....	7
3.4	Ersättning för kostnader.....	8
3.5	Ersättning vid medicinsk invaliditet.....	9
4.	Begränsningar i Bliwas ansvar.....	10
4.1	Upplyningsplikt.....	10
4.2	Följden av oriktiga uppgifter	10
4.3	Begränsningar - försäkringarnas giltighet vid utlandsvistelse	11
4.4	Försäkringarnas giltighet vid krigstillstånd och politiska oroligheter.....	11
4.5	Skador orsakade av atomkärnreaktion samt biologiska, kemiska och nukleära substanser	11
4.6	Försäkringens giltighet vid brottslig handling, påverkan av alkohol med mera	11
4.7	Juridiskt ombud	12
4.8	Force majeure	12
4.9	Gemensamt skadeanmälningsregister	12
5.	Behandling av personuppgifter	12
6.	Om Bliwas försäkringsdistribution	12
7.	Om vi inte är överens.....	12

Definitioner

FÖRMÅNSTAGARE

Den som genom ett särskilt förmånstagarförordnande har rätt att få ersättning från en försäkring vid den försäkrades dödsfall.

FÖRSÄKRAD

Den person på vars liv eller hälsa en försäkring gäller.

FÖRSÄKRINGSBESKED

När en försäkring har meddelats, utfärdas ett försäkringsbesked med upplysningar om de väsentliga rättigheter och skyldigheter som följer av försäkringen samt om viktiga begränsningar av försäkringsskyddet. Försäkringsbesked utfärdas också när försäkringen har ändrats eller förnyats, om förändringen är väsentlig eller om de nya försäkringsvillkoren innebär en begränsning av försäkringsskyddet.

FÖRSÄKRINGSTAGARE

Försäkringstagare är den som har ingått försäkringsavtal med Bliwa, det vill säga den försäkrade.

FÖRSÄKRINGSTID

Den tid en försäkrad omfattas av Seniorförsäkring.

PRISBASBELOPP

Det prisbasbelopp som fastställs varje år enligt 2 kap 7 § socialförsäkringsbalken (2010:110).

1. Gemensamma bestämmelser

Bliwa Livförsäkrings Seniorförsäkring är en liv- och/eller olycksfallsförsäkring. Gruppmedlem och eventuell medförsäkrad kan anslutas efter en särskild ansökan i samband med att en frivillig grupp-försäkring upphör att gälla på grund av att gruppmedlemmen blir ålderspensionär eller uppnår försäkringens slutålder enligt gruppavtalet eller för den medförsäkrade på grund av att den medförsäkrade uppnår försäkringens slutålder.

1.1 FÖRSÄKRINGSVILLKOR

Försäkringsvillkoren beskriver båda försäkringarna som kan ingå i Seniorförsäkringen. Försäkringens omfattning framgår av försäkringsbeskedet.

Försäkringsfall regleras enligt de villkor som gäller när försäkringsfallet inträffar.

1.2 FÖRSÄKRINGENS GILTIGHETSTID

Försäkringen gäller för högst 1 år i taget. Vid nyteckning löper den första försäkringstiden till årets slut, det vill säga till och med den 31 december det år försäkringen tecknades. Försäkringstiden löper därefter med 1 år i taget, från den 1 januari till den 31 december varje år. Om inte försäkringen sägs

upp vid försäkringstidens slut förnyas försäkringen årsvis. Bliwa har då rätt att ändra försäkringsvillkoren se punkt 1.15.

1.3 RÄTT TILL FÖRSÄKRING OCH EFTERSKYDD

Rätt att ansöka om Seniorförsäkring har gruppmedlem och/eller medförsäkrad som har varit försäkrad i ett gruppavtal i Bliwa innehållande liv- och/eller olycksfallsförsäkring, i minst 6 månader, om försäkringen upphör på grund av att den försäkrade har uppnått försäkringens slutålder eller på grund av att gruppmedlemmen har blivit ålderspensionär.

En förutsättning för att kunna anslutas till Seniorförsäkringen är att försäkringstagaren är stadigvarande bosatt i Sverige.

Ansökan om Seniorförsäkring ska vara Bliwa tillhanda inom 3 månader från den dag grupp-försäkringen slutade att gälla. Försäkringen börjar gälla den dag Bliwa tar emot ansökan och de handlingar som krävs för att försäkringen ska kunna beviljas, dock tidigast direkt efter efterskyddstidens slut.

Efterskydd innebär att om en försäkrad har omfattats av grupp-försäkring i Bliwa under längre tid än 6 månader och försäkringen slutar gälla på grund av att den försäkrade inte längre tillhör gruppen, har han eller hon rätt till ett förlängt försäkringsskydd, så kallat efterskydd, i 3 månader. Om den försäkrade under efterskyddstiden har uppnått eller uppnår försäkringens slutålder gäller efterskyddet enligt Seniorförsäkringens villkor.

Om ett försäkringsfall inträffar när den försäkrade har tecknat Seniorförsäkring i Bliwa och efterskyddet fortfarande gäller, betalas ersättning enbart ut från grupp-försäkringen med efterskydd.

Mer information om efterskydd finns i grupp-försäkringsvillkoren som gäller för den grupp den försäkrade tidigare tillhört.

1.4 NÄR FÖRSÄKRINGEN TRÄDER I KRAFT

Försäkringen börjar gälla den dag då Bliwa har mottagit ansökan och de handlingar som krävs för att försäkringen ska kunna beviljas.

1.5 HÄLSOKRAV

Ingen ny hälsoprövning krävs för inträde i försäkringen.

1.6 PREMIE

Priset för försäkringarna, premien, beräknas och fastställs av Bliwa för 1 år i taget. Premiens storlek kan bland annat bero på åldersfördelningen bland de försäkrade och skadeutvecklingen inom gruppen.

1.6.1 PREMIEBETALNING

Den första premien ska betalas inom 14 dagar från den dag Bliwa, eller den Bliwa anlitat för detta, har avsänt krav om premiebetalning. Premien för en senare premieperiod och första premien för en försäkring som har förnyats enligt punkt 1.2 (förnyelsepremie) ska betalas senast på periodens första dag.

Om premien avser en längre period än 1 månad ska premien betalas senast 1 månad från den dag Bliwa begär det.

1.6.2 UPPSÄGNING PÅ GRUND AV OBETALD PREMIE

Om premien inte betalas i rätt tid och om dröjsmålet inte är ringa har Bliwa rätt att säga upp försäkringen eller begränsa sitt ansvar enligt vad som sägs i dessa villkor.

Uppsägningen får verkan 14 dagar efter att Bliwa, eller den Bliwa anlitat för detta, avsände krav om premiebetalning, om inte premien betalas inom denna tid.

Om premien inte har kunnat betalas innan de 14 dagarna passerat, därför att den försäkrade blivit svårt sjuk, berövats friheten, inte fått ut pension eller lön från sin huvudsakliga anställning eller därför att något liknande oväntat hinder inträffat, får uppsägningen verkan 1 vecka efter att hindret har fallit bort, dock senast 3 månader efter att de 14 dagarna passerat.

1.7 ÅTERUPPLIVNING

Om en uppsägning har skett och fått verkan i enlighet med punkt 1.6.2, och om dröjsmålet med premiebetalningen inte avser den första premien för försäkringen, återupplivas en frivillig gruppförsäkring om det utestående premiebeloppet betalas inom 3 månader från det att uppsägningen fick verkan. Vid återupplivning börjar försäkringen åter gälla från och med dagen efter den då premien betalas.

Bliwa ansvarar inte för skadefall som inträffat eller har sin grund i händelse som inträffat under tid försäkringen inte har gällt.

1.8 NÄR FÖRSÄKRINGEN SLUTAR GÄLLA

Olycksfallsförsäkringen är livsvarig.

Livförsäkringen kan antingen gälla livet ut eller som längst till och med den månad då den försäkrade fyller 85 år beroende på vilken försäkring den försäkrade omfattas av. Vad som gäller i det enskilda fallet framgår av ansökningshandlingarna och försäkringsbeskedet.

Försäkringen slutar också gälla om den sägs upp av den försäkrade eller av Bliwa på grund av obetald premie eller oriktiga uppgifter.

1.9 ÅTGÄRDER FÖR UTBETALNING

Anmälan av försäkringsfall och begäran om utbetalning av ersättning ska ske snarast. Anmälan görs på www.bliwa.se eller på blankett som tillhandahålls av Bliwa. Vid dödsfall ska de efterlevande skicka in Skatteverkets blankett Dödsfallsintyg och släktutredning till Bliwa. De handlingar och övriga upplysningar som Bliwa anser behövs för att bedöma rätt till försäkringsersättning ska lämnas till Bliwa. Bliwa ersätter inte kostnader för detta. Om det krävs för att Bliwa ska kunna bedöma rätten till försäkringsersättning, och om Bliwa begär det, ska den försäkrade lämna fullmakt så att Bliwa kan hämta in upplysningar från den försäkrade, arbetsgivaren, läkare, sjukhus, annan vårdinrättning, Försäkringskassan eller annan försäkringsinrättning. Om den försäkrade inte lämnar en sådan fullmakt kan Bliwa neka rätten till försäkringsersättning. Hur Bliwa behandlar inhämtade upplysningar beskrivs under punkt 5.

Vid olycksfall ska den försäkrade snarast uppsöka sjukvård och följa vårdgivarens, Försäkringskassans och Bliwas anvisningar. Om Bliwa begär det ska den försäkrade, på Bliwas bekostnad, låta sig undersökas av en läkare som Bliwa anlitat.

Om den försäkrade inte medverkar på det sätt som beskrivs ovan, kan den ersättning som annars skulle ha betalats ut komma att reduceras efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

1.10 TIDPUNKT FÖR UTBETALNING

När Bliwa har konstaterat att det föreligger ett försäkringsfall och den som begär ersättning lagt fram eller bidragit till utredningen på ett sätt som skäligen kan begäras för att Bliwa ska kunna avgöra sin betalningsskyldighet och till vem utbetalning ska göras regleras försäkringsfallet skyndsamt genom att Bliwa betalar ut ersättning.

1.11 RÄNTA PÅ SENT UTBETALD ERSÄTTNING

Bliwa betalar ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) på försäkringsbelopp som inte betalats ut i rätt tid enligt dessa försäkringsvillkor. Rätten till ränta gäller om dröjsmålet med utbetalning varat längre än 30 dagar. Bliwa ansvarar inte för andra förluster som kan uppstå om utredningen av försäkringsfallet eller utbetalningen av försäkringsersättningen fördröjs. Dröjsmålsränta betalas inte om dröjsmålet beror på force majeure-liknande händelse, se punkt 4.8.

Oavsett om utbetalningen fördröjts eller inte kan Bliwa betala ränta på ersättning från livförsäkringen som har förfallit till betalning men som kvarstår i Bliwas förvaltning. Rätten till ränta gäller då från och med 1 månad från det att försäkringsbeloppet skulle ha betalats ut. Den räntefot som då tillämpas är referensräntan minskad med 2 procentenheter och i

förekommande fall minskad med den avkastnings-skatt som Bliwa ska betala på det förräntade beloppet. Räntan räknas av från dröjsmålsräntan. Om det sammanlagda räntebeloppet för försäkringsbelopp som hänför sig till samma försäkringsfall, understiger 0,5 procent av prisbasbeloppet för det år försäkringsbeloppet betalas ut, betalas ingen ränta.

1.12 PRESKRPTION

Den som vill ha försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd måste väcka talan mot Bliwa inom 10 år från tidpunkten när det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till sådant skydd inträdde.

Om den som vill ha försäkringsskydd har framställt anspråket till Bliwa inom den tid som anges i första stycket, är fristen att väcka talan alltid minst 6 månader från det att Bliwa har meddelat sitt slutliga ställningstagande till anspråket.

Om talan inte väcks enligt denna punkt, går rätten till försäkringsskydd förlorad.

1.13 FÖRFOGANDE ÖVER FÖRSÄKRINGARNA

Den försäkrade får inte överlåta eller pantsätta försäkringarna. Ett förfogande i strid med denna bestämmelse är utan verkan.

1.14 REGLER FÖR FÖRDELNING AV ÖVERSKOTT RESPEKTIVE FÖRLUSTTÄCKNING

Om det uppstår överskott i Bliwas försäkringsverksamhet ska årsvinsten avsättas till en så kallad konsolideringsfond, se punkt 1.14.1. Allt överskott måste dock inte avsättas till konsolidering utan kan fördelas ut på försäkringstagarna genom återbäring, i första hand i form av framtida premiesänkningar. Om ett underskott skulle uppstå i verksamheten kan uttag ur Bliwas konsolideringsfond ske för att täcka förlusten.

Beslut om uttag ur konsolideringsfonden för förlusttäckning, eller för återbäring av överskott, fattas av Bliwas bolagsstämma i enlighet med Bliwas bolagsordning samt Bliwas vid var tid gällande försäkringstekniska riktlinjer, försäkringstekniskt beräkningsunderlag samt solvenspolicy. Såväl Bliwas bolagsordning som de försäkringstekniska riktlinjerna och beräkningsunderlaget kan komma att ändras i framtiden när det gäller rätten till överskott.

1.14.1 KONSOLIDERINGSFONDENS ANVÄNDNING

Enligt Bliwas bolagsordning kan bolagets konsolideringsfond användas för förlusttäckning, för tilldelning av återbäring till försäkringstagarna eller för att lämna gåvor till allmännyttan eller därmed jämförliga ändamål. Bolagsordningen kan komma att ändras i framtiden när det gäller hur konsolideringsfonden kan användas.

1.15 ÄNDRING AV FÖRSÄKRINGSVILLKOREN

Bliwa har rätt att ändra dessa försäkringsvillkor under löpande försäkringstid om ändringen behövs på grund av försäkringens art eller av någon annan särskild omständighet, som ändrad lag, lagtillämpning eller myndighets föreskrift. En ändring som beror på ändrad lag, lagtillämpning eller myndighets föreskrift, samt bagatellartade ändringar, kan börja gälla omedelbart. Andra ändringar börjar gälla 1 månad efter att Bliwa meddelat ändringen. Bliwa har också rätt att tillämpa nya försäkringsvillkor i samband med att försäkringen förnyas, se punkt 1.2.

1.16 REPRESENTATIONSSYSTEM

Bliwa Livförsäkring är ett ömsesidigt försäkringsbolag. Det innebär att bolaget ägs av sina försäkringstagare och att det normalt är försäkringstagarna som beslutar om bolagets angelägenheter. Bliwa har ett representationssystem som innebär att beslutanderätten utövas av särskilt utsedda fullmäktigeledamöter på Bliwas bolagsstämma. Enligt Bliwas bolagsordning utses hälften av fullmäktigeledamöterna genom direktval av försäkringstagarna i Bliwa samt av ett fåtal namngivna organisationer, som har rätt att utse varsin fullmäktigeledamot. Den andra hälften av fullmäktigeledamöterna utses av de kunder i Bliwa som erlagt högst premie under närmast föregående räkenskapsår.

Mer information om representationssystemet, val till fullmäktige och bolagsstämma finns på www.bliwa.se.

2. Livförsäkring

2.1 LIVFÖRSÄKRING

Försäkringen innebär att ett försäkringsbelopp betalas ut till den försäkrades dödsbo om den försäkrade avlider under försäkringstiden.

Livförsäkringen är uppdelad i två olika försäkringar. En livsvarig försäkring som gäller livet ut och en som gäller till och med den månad då den försäkrade fyller 85 år. Den livsvariga går inte att nyteckna. Vilken försäkring som gäller i det enskilda fallet framgår av försäkringsbeskedet.

Den livsvariga försäkringen gäller med ett försäkringsbelopp om 0,75 prisbasbelopp utan minskning i takt med den försäkrades ålder.

Försäkringen med slutålder 85 år gäller med följande försäkringsbelopp som minskas i takt med den försäkrades ålder:

Ålder	Försäkringsbelopp
- 69 år	75 000 kronor
70 – 74 år	50 000 kronor
75 – 79 år	35 000 kronor
80 – 84 år	25 000 kronor

Försäkringsbeloppen och eventuell reduktion av dessa är beroende av vilken försäkring den försäkrade omfattas av. De olika försäkringarna, försäkringsbeloppen samt premien framgår av ansökningshandlingarna.

Tidpunkt för försäkringsfall är den tidpunkt då den försäkrade avlidit.

Vid dödsfall under försäkringstiden betalas försäkringsbeloppet ut till dödsboet. Har den försäkrade tidigare lämnat särskilt förmånstagarförordnande för gruppförsäkringen gäller inte det för Seniorförsäkringen. Det är dock möjligt att göra ett nytt särskilt förmånstagarförordnande till Bliwa. Den försäkrade gör detta genom ett egenhändigt undertecknat skriftligt meddelande till Bliwa. Den försäkrade väljer fritt vem som ska vara förmånstagare i ett sådant förordnande. Blankett för särskilt förmånstagarförordnande kan skrivas ut från www.bliwa.se eller beställas från Bliwa.

Förmånstagarförordnandet kan inte ändras genom ett testamente.

3. Olycksfallsförsäkring

Olycksfallsförsäkringen kan ge den försäkrade ekonomisk ersättning vid olycksfall som medfört kostnader eller som lett till medicinsk invaliditet. Försäkringen täcker exempelvis läkekostnader och resekostnader.

För vissa skador/kostnader gäller ett maximalt ersättningsbelopp.

Försäkringsfall anses ha inträffat vid tidpunkten för olycksfallet.

3.1 GILTIGHET

Försäkringen gäller vid olycksfallsskada som inträffar under försäkringstiden. Försäkringen gäller dygnet runt (heltid). Har skadan inträffat på arbetet eller på väg till eller från arbetet ska anmälan alltid göras till Försäkringskassan. Om den försäkrade omfattas av Trygghetsförsäkring vid arbetskada (till exempel TFA, TFA-KL eller PSA) bör skadan även anmälas till AFA Försäkring.

Tidpunkt för försäkringsfall är tidpunkten för olycksfallet.

3.2 DEFINITION AV OLYCKSFALLSBEGREPET

Ett olycksfall som medför rätt till ersättning enligt denna försäkring måste ha utgjorts av en yttre händelse. Olycksfallet måste också ha orsakats av en plötslig och oförutsedd händelse som medfört att den försäkrade ofrivilligt drabbats av en kroppsskada. Det är den som gör anspråk på ersättning som ska styrka att en olycksfallsskada har inträffat.

En förutsättning för rätt till ersättning vid olycksfallsskada är att skadan är så allvarlig att behandling inom sjukvården krävts.

3.2.1 SKADOR SOM JÄMSTÄLLS MED OLYCKSFALLSSKADA

Med olycksfallsskada jämställs kroppsskada som har uppkommit genom förfrysning, värmeslag, solsting, borreliainfektion och TBE på grund av fästingbett. Den dag skadan visade sig, är tidpunkten för olycksfallsskadan.

3.2.2 3.2.2 SKADOR SOM ALDRIG ANSES SOM OLYCKSFALLSSKADA

Endast skador som uppfyller förutsättningarna i punkterna 3.2 och 3.2.1 är olycksfallsskador. Som olycksfallsskada räknas därför till exempel inte kroppsskada som uppkommit genom att den försäkrade avsiktligt skadat sig själv eller visat uppenbar likgiltighet inför risken att bli skadad. Inte heller räknas skador som uppkommit genom till exempel:

- överansträngning eller ensidiga rörelse (förslitningsskada), sträckning, vridning eller sjukliga förändringar
- smitta genom bakterier, virus, eller annat smittämne, smitta eller förgiftning genom intagande av mat eller dryck
- överkänslighetsreaktion
- användning av medicinska preparat, ingrepp, behandling eller undersökning som inte föranletts av olycksfallsskada som omfattas av denna försäkring
- kärnexplosion eller radioaktiv strålning (atomkärnreaktion).

3.3 OMFATTNING

Följande moment ingår i försäkringen, om det inte framgår något annat av försäkringsbeskedet:

- Läkekostnader – se punkterna 3.3.1 och 3.4.1
- Tandskadekostnader – se punkterna 3.3.1 och 3.4.2
- Resekostnader – se punkterna 3.3.1 och 3.4.3
- Merkostnader – se punkterna 3.3.1 och 3.4.4
- Sjukhusvistelse – se punkt 3.4.5
- Medicinsk invaliditet – se punkt 3.5 med underrubriker

3.3.1 VIKTIGA BEGRÄNSNINGAR I ERSÄTTNINGENS OMFATTNING

Försäkringen lämnar endast ersättning för adekvata följder av olycksfallsskada som krävt behandling inom sjukvården. Om den försäkrades hälsotillstånd har försämrats efter olycksfallet beroende på ett kroppsfel som antingen redan fanns vid olycksfallet

eller som har tillstött senare och som inte har samband med olycksfallsskadan, lämnas ingen ersättning för de kostnader, den sveda och värk och/eller den invaliditet som en sådan försäkring i hälsotillståndet har medfört. Med kroppsfel avses sjukdom, sjuklig förändring samt lyte och men.

När det gäller ersättning för kostnader ersätter försäkringen endast nödvändiga och skäligen kostnader som den försäkrade fått till följd av olycksfallet. Bliwa ersätter inte kostnader som kan eller ska ersättas av annan part enligt lag, författning, konvention, annan försäkring eller kollektivavtal. Detta gäller oavsett om sådan ersättning lämnats enligt schablonmodell eller mot originalkvitto. Bliwa ersätter inte heller kostnader som ska ersättas enligt särskilt tecknad patient- eller sjukvårdsförsäkring. Om ett olycksfall inträffat utanför den försäkrades hemort eller utomlands ersätter försäkringen inte kostnader som ersätts av separat reseförsäkring eller resemoment i hemförsäkring. Detta förhållande och andra viktiga begränsningar som gäller i rätten till ersättning vid olycksfall som inträffat utomlands framgår av punkt 4.3.

Bliwa ersätter endast kostnader som kan styrkas med originalkvitto. Om den försäkrade inte omfattas av socialförsäkringen och inte är inskriven hos Försäkringskassan, ersätts endast de kostnader som skulle ha ersatts om han eller hon varit inskriven och till fullo använt sig av de förmåner som socialförsäkringen ger.

Förlorad arbetsinkomst ersätts inte.

Om skadan har anmälts som arbetsskada ska den försäkrade snarast meddela detta till Bliwa. Vad som är arbete samt tid för resa till eller från arbetet bestäms enligt de definitioner som Försäkringskassans och AFA Försäkring tillämpar. Om skadan har klassats som en arbetsskada av Försäkringskassan eller AFA Försäkring betalar inte Bliwa ut ersättning för de kostnader med mera till följd av arbetsskadan som ersätts av Försäkringskassan eller AFA Försäkring.

Invaliditet som fanns innan försäkringen trädde i kraft berättigar aldrig till ersättning.

3.4 ERSÄTTNING FÖR KOSTNADER

3.4.1 LÄKEKOSTNADER

Kostnader för nödvändig läkarvård, sjukhusvård, behandling och hjälpmedel som läkare föreskrivit för skadans behandling ersätts.

Behandlingskostnad för vård hos sjukgymnast eller annan behandling ersätts upp till nivån för högkostnadsskyddet Om det finns remiss till sjukgymnast

men den försäkrade väljer en annan behandling, ersätts sådan behandling med ett belopp som motsvarar patientavgiften vid sjukgymnastik i offentlig vård.

Kostnader för vård eller behandling i annat nordiskt land ersätts endast om olycksfallet inträffat utomlands, se punkt 4.3 för när ersättning lämnas för olycksfall utomlands. Kostnader ersätts upp till nivån för det svenska högkostnadsskyddet.

Läkekostnader ersätts om de har uppstått inom 3 år från tidpunkten för olycksfallet. Om olycksfallsskadan medfört medicinsk invaliditet men slutreglering inte har kunnat ske av Bliwa inom 3 år, ersätts läkekostnader till dess Bliwa meddelat att slutreglering har skett. Kostnader som uppstått efter det att den definitiva medicinska invaliditetsersättningen har fastställts ersätts aldrig.

3.4.2 TANDSKADEKOSTNADER

Försäkringen ersätter inte kostnader för tandskada som uppstått till följd av tuggning eller bitning.

Kostnader för nödvändig behandling av tandskada till följd av olycksfall ersätts med upp till högst 0,25 prisbasbelopp. Med tandskada menas även skada på tandprotes som var på plats i munnen när den skadades. Behandling av och kostnader för tandskada ska godkännas i förväg av Bliwa. Skälig kostnad för akut behandling ersätts dock även om godkännande inte hunnit inhämtas inför behandlingen.

Om det redan vid skadetillfället fanns ett dokumenterat behov av behandling av de i olycksfallet skadade tänderna, har Bliwa rätt att i skälig omfattning sätta ned ersättningens storlek.

Kostnader för tandbehandling i Sverige ersätts endast om behandlingen omfattas av tandvårdsförsäkringen enligt socialförsäkringsbalken. Kostnader för implantatbehandling som inte omfattas av tandvårdsförsäkringen ersätts inte. Kostnader för behandling av skador på implantat ersätts om behandlingen omfattas av tandvårdsförsäkringen. Kostnader för behandling i annat nordiskt land ersätts endast om olycksfallet har inträffat utomlands, se vidare under punkt 4.3.

Kostnader för behandling ersätts inom 3 år från tidpunkten för olycksfallet.

Om Bliwa har ersatt kostnader för en slutbehandling av tandskadan, lämnas ingen ytterligare ersättning.

3.4.3 RESEKOSTNADER

Resekostnader i samband med vård och behandling som läkare föreskrivit för skadans läkning ersätts.

Kostnader för det billigaste färdssätt som den försäkrades hälsotillstånd medger ersätts. Behovet måste

styrkas av läkare. Resa med privatbil, tjänstebil, förmanbil och liknande där någon extra kostnad inte har uppkommit ersätts inte.

Kostnader för resa med egen bil till och från vård och behandling ersätts enligt Bliwas vid var tid gällande schablonmodell för detta.

Kostnader för resa som har gjorts inom 3 år från tidpunkten för olycksfallet ersätts. Om olycksfallsskadan medför medicinsk invaliditet men slutreglering inte har kunnat ske av Bliwa inom 3 år, ersätts dock resekostnader till dess Bliwa meddelat att slutreglering har skett. Kostnader som uppstått efter det att den definitiva medicinska invaliditetsersättningen har fastställts ersätts aldrig.

3.4.4 MERKOSTNADER

Om den försäkrade till följd av olycksfall drabbas av en kroppsskada som kräver läkarbehandling ersätts, enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler, följande poster:

- Normalt burna kläder och andra normalt burna personliga tillhörigheter som skadats vid olycksfallet: glasögon/slipade glas, armbandsur, slät vigselring, handväska och hjälm. Om det skadade föremålet går att reparera ersätts endast reparationskostnaden. Kostnader upp till sammanlagt 0,5 prisbasbelopp kan ersättas.
- Andra oundvikliga och skäliga merkostnader som till följd av olycksfallsskadan har uppstått under skadans akuta behandlings- och läkningstid. Kostnader upp till sammanlagt 2 prisbasbelopp kan ersättas.

Förstörda kläder ersätts med utgångspunkt i vad likvärdiga kläder kostar att köpa vid skadetillfället. Om kläderna var äldre än 1 år görs avdrag för ålder från återanskaffningspriset. Förstörda kläder ersätts enligt följande tabell. Med kläder avses i detta sammanhang även armbandsur och handväska. Tabellen visar ersättning i procent av återanskaffningspriset.

Ålder	0-1 år	1-2 år	2-3 år	3-4 år	4 år och äldre
Procent	100	80	60	40	20

Om den försäkrade använde glasögon som förstördes vid skadetillfället ersätts kostnaden för ett par likvärdiga glasögon. För att få ersättning måste den försäkrade skicka in kvitto för inköp av nya glasögon. Vidare ska den försäkrade skicka med ett intyg från optiker som visar att de nyinköpta glasögonen var likvärdiga med de förstörda glasögonen eller skicka in kvitto på de förstörda glasögonen.

Endast merkostnader som den försäkrade drabbas av i egenskap av privatperson kan ersättas. Merkostnader i näringsverksamhet ersätts aldrig.

Med prisbasbelopp avses prisbasbeloppet det år då olycksfallet inträffade.

3.4.5 ERSÄTTNING VID SJUKHUSVISTELSE

Om olycksfallsskadan medför att den försäkrade blir inskriven för slutenvård på sjukhus i mer än 7 dagar i följd inom 6 månader från tidpunkten för olycksfallet, lämnas ersättning med 50 kronor från första vård dagen och under längst 30 dagar för den första sjukhusvistelsen.

3.5 ERSÄTTNING VID MEDICINSK INVALIDITET

Bliwa lämnar ersättning för medicinsk invaliditet om den försäkrade drabbats av en olycksfallsskada som har medfört bestående nedsättning av en kroppsfunktion och om tillståndet är stationärt men inte livshotande.

För att den försäkrade ska ha rätt till ersättning krävs att olycksfallsskadan har medfört en mätbar invaliditet inom 3 år från tidpunkten för olycksfallet. Den medicinska invaliditeten kan normalt inte fastställas definitivt förrän det gått 1 år från dagen för olycksfallet. En slutlig bedömning av rätten till ersättning ska göras först när invaliditetsgraden är definitivt fastställd, vilket kan skjutas upp så länge det finns möjlighet till ytterligare medicinsk rehabilitering.

Kan en förlorad kroppsdel ersättas av protes, bestäms invaliditetsgraden med beaktande av protesen och dess betydelse för den försäkrades kroppsfunktion.

Försäkringsbeloppet vid fullständig medicinsk invaliditet (100 procent) är högst 5 prisbasbelopp. Om den försäkrade vid skadetillfället har fyllt 66 år, reduceras ersättningen med 5 procentenheter för varje år den försäkrades ålder överstiger 65 år. Efter fyllda 81 år sker ingen ytterligare reduktion. Ersättning betalas ut i förhållande till invaliditetsgraden och åldern vid tidpunkten för olycksfallet.

Ålder vid olycksfallet	Försäkringsbelopp efter åldersreduktion
65	100 %
66	95 %
67	90 %
68	85 %

69	80 %
70	75 %
71	70 %
72	65 %
73	60 %
74	55 %
75	50 %
76	45 %
77	40 %
78	35 %
79	30 %
80	25 %

Invaliditetsgraden bestäms med ledning av det branschgemensamma tabellverk som gäller vid utbetalningstillfället.

3.5.1 UTBETALNING AV INVALIDITETSERSÄTTNING

Försäkringsbeloppet bestäms av det prisbasbelopp som gäller det år då Bliwa betalar ut ersättningen.

Skadan slutregleras först när den medicinska invaliditeten är definitivt fastställd av Bliwa. Dessförinnan kan dock förskott på invaliditetsersättning betalas ut. Förskottet motsvarar den lägst förväntade invaliditetsgraden. Förskottet, uttryckt i kronor, räknas därefter av från den ersättning som betalas ut när invaliditetsgraden är definitivt fastställd.

Om den försäkrade avlider innan Bliwa har slutreglerat skadan, och om invaliditeten var fastställd av Bliwa dessförinnan, betalas ett belopp ut som motsvarar den försäkrades medicinska invaliditet. Utbetalning sker till den försäkrades dödsbo.

3.5.2 MÖJLIGHET TILL OMRÖVNING AV ERSÄTTNINGEN OM INVALIDITETEN ÖKAR

Den försäkrade har rätt att, efter skriftlig begäran hos Bliwa, få en omprövning av sin invaliditetsgrad om olycksfallsskadan har medfört att den försäkrades kroppsfunktioner har försämrats väsentligt efter det att Bliwa har slutreglerat skadan.

Bliwa gör en omprövning av invaliditetsgraden om den försäkrade begär det skriftligt och lämnar uppgifter om de omständigheter som enligt ovan kan medföra rätt till omprövning. För att en ny bedömning av invaliditetsgraden ska göras kräver Bliwa att de omständigheter som stödjer en sådan ny bedömning kan fastställas objektivt. Bliwa avgör vilka underlag som krävs för en sådan objektiv bedömning. Den försäkrade måste själv förse Bliwa med de underlag Bliwa begär. Kostnaden för eventuellt nytt invaliditetsintyg ska bekostas av den försäkrade. Bliwa ersätter dock sådana nya invaliditetsintyg i efterhand, om en försämring av den försäkrades kroppsfunktioner faktiskt objektivt påvisats och en ny invaliditetsgrad fastställts. Omprövning kan aldrig ske när det gått mer än 10 år från tidpunkten för olycksfallet, se punkt 1.12.

4. Begränsningar i Bliwas ansvar

4.1 UPPLYSNINGSPLIKT

Den försäkrade är skyldig att på Bliwas begäran lämna de upplysningar som kan ha betydelse för frågan om försäkringen ska meddelas, ändras eller handläggas i övrigt. Den försäkrade ska lämna riktiga och fullständiga svar på Bliwas frågor.

Den försäkrade ska också lämna uppgifter till Bliwa om andra förhållanden som kan påverka rätten till ersättning från olycksfallsförsäkringen.

Bliwa kan komma att kräva och har rätt till återbetalning för försäkringsersättning som betalats ut felaktigt till följd av felaktiga upplysningar. Har försäkringstagaren, den försäkrade eller någon med hans/hennes vetskap lämnat oriktiga eller ofullständiga uppgifter som har betydelse för bedömningen av den försäkrades rätt till ersättning från försäkringen, kan det medföra att försäkringsavtalet är ogiltigt eller att ersättningsbeloppen minskas i enlighet med försäkringsavtalslagens bestämmelser.

4.2 FÖLJDEN AV ORIKTIGA UPPGIFTER

Om den försäkrade vid fullgörande av sin upplysningsplikt enligt punkt 4.1, har förfarit svikligt eller i strid mot tro och heder kan försäkringsavtalet vara ogiltigt och Bliwa fritt från ansvar för försäkringsfall som inträffar därefter. Bliwa får i så fall behålla inbetald premie för förfluten tid.

Om den försäkrade uppsåtligt eller av oaktsamhet som inte är ringa, lämnat oriktiga eller ofullständiga uppgifter som varit av betydelse för Bliwas riskbedömning, kan Bliwas ansvar begränsas till det ansvar som gällt om riktiga och fullständiga uppgifter hade lämnats. Detta kan innebära att Bliwa är fria från ansvar för ett inträffat försäkringsfall.

Om Bliwa får kännedom om att upplysningsplikten åsidosatts på det sätt som anges ovan får Bliwa

säga upp eller ändra försäkringen. Uppsägningen görs skriftligt och med 3 månaders uppsägningstid. Om Bliwa skulle ha meddelat försäkring på andra villkor med kännedom om de rätta uppgifterna, har den försäkrade rätt till fortsatt försäkring med det försäkringsbelopp som motsvarar den premie och de villkor i övrigt som avtalats. Den försäkrade ska i så fall begära fortsatt försäkring innan uppsägningstiden går ut.

4.3 BEGRÄNSNINGAR - FÖRSÄKRINGARNAS GILTIGHET VID UTLANDSVISTELSE

Vid vistelse utomlands som inte berörs av begränsningar vid krigstillstånd eller politiska oroligheter.

Livförsäkringen gäller även om den försäkrade avlider utomlands, oavsett hur länge utlandsvistelsen har varat.

Kostnader som uppstått utanför Norden ersätts aldrig från försäkringen. Inte heller lämnas invaliditetsersättning för en olycksfallsskada som ha inträffat vid vistelse utanför Norden om utlandsvistelsen varat längre tid än 12 månader.

Vistelse utanför Norden anses inte avbruten genom tillfälliga besök i Norden för läkarbesök, sjukhusvård, affärer, semester eller liknande utan först när den försäkrade återvänder för att bosätta sig i Norden.

Kostnader för olycksfall som ersätts av separat reseförsäkring, resemoment i hemförsäkringen eller från annan försäkring, ersätts inte dessutom av Bliwa.

4.4 FÖRSÄKRINGARNAS GILTIGHET VID KRIGSTILLSTÅND OCH POLITISKA OROLIGHETER

VID KRIGSTILLSTÅND I SVERIGE

Med krigstillstånd i Sverige menas krig eller förhållande för vilket särskild lagstiftning gäller.

Livförsäkring

Särskild lagstiftning gäller i fråga om Bliwas ansvar och rätt att ta ut krigspremie.

Olycksfallsförsäkring

Försäkringen gäller inte för olycksfall som inträffar medan krigstillstånd råder i Sverige och som kan anses bero på krigstillståndet.

VID DELTAGANDE I FRÄMMANDE KRIG ELLER I POLITISKA OROLIGHETER UTANFÖR SVERIGE

Livförsäkring

Försäkringen gäller inte för dödsfall som inträffar då den försäkrade deltar i ett krig eller i politiska oroligheter utanför Sverige. Försäkringen gäller inte heller

för dödsfall som inträffar inom 1 år efter sådant deltagande och som kan anses bero på kriget eller oroligheterna.

Olycksfallsförsäkring

Försäkringen gäller inte för olycksfall som inträffar då den försäkrade deltar i krig (vilket inte sammanhänger med krigstillstånd i Sverige) eller i politiska oroligheter utanför Sverige.

VID VISTELSE UTANFÖR SVERIGE VID KRIG ELLER KRIGSLIKNANDE POLITISKA OROLIGHETER

Livförsäkringen och olycksfallsförsäkringen

Om den försäkrade vistas utanför Sverige i område där krig eller krigsliknande politiska oroligheter råder - men utan att själv delta, gäller följande:

Om försäkringen tecknades i samband med utresan till, eller under vistelsen i, området och kriget eller oroligheterna redan då pågick eller uppenbar krigsfara förelåg, gäller försäkringen inte för dödsfall eller olycksfall som inträffar under vistelsen i området. Försäkringen gäller inte heller för försäkringsfall som inträffar inom 1 år efter vistelsens slut och som kan anses bero på kriget eller oroligheterna.

4.5 SKADOR ORSAKADE AV ATOMKÄRNRE-AKTION SAMT BIOLOGISKA, KEMISKA OCH NUKLEÄRA SUBSTANSER

Försäkringarna gäller inte för försäkringsfall vars uppkomst eller omfattning har direkt eller indirekt samband med atomkärnreaktion.

Försäkringarna gäller inte heller för försäkringsfall som uppkommit genom spridande av biologiska, kemiska eller nukleära substanser i samband med terrorhandling. Med terrorhandling avses en skadebringande handling som är straffbelagd där den begås eller där försäkringsfallet inträffar och som framstår att vara utförd i syfte att:

- allvarligt skrämja befolkningen
- otillbörligt tvinga offentliga organ eller internationell organisation att genomföra eller avstå från att genomföra viss åtgärd
- allvarligt destabilisera eller förstöra de grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturerna i ett land eller i en internationell organisation.

4.6 FÖRSÄKRINGENS GILTIGHET VID BROTTSLIG HANDLING, PÅVERKAN AV ALKOHOL MED MERA

Vid olycksfallsskada kan ersättningen komma att reduceras eller helt utebli om:

- den försäkrade genom grov vårdslöshet har framkallat ett försäkringsfall eller förvärrat dess följder

eller annars måste antas ha handlat eller låtit bli att handla trots att han eller hon visste att detta innebär en betydande risk för att skadan skulle inträffa.

- den försäkrade har utfört eller medverkat till en brottslig handling som enligt svensk lag kan leda till fängelse.
- den försäkrade var påverkad av alkohol, andra berusningsmedel, sömnmedel, narkotiska preparat eller till följd av att han eller hon använde läkemedel på felaktigt sätt.

För att dessa begränsningar ska gälla krävs att den händelse som förorsakat skadan var en direkt följd, eller kan anses ha haft samband med, något av ovanstående. Dessa begränsningar gäller inte om den försäkrade var allvarligt psykiskt störd vid skadetillfället.

4.7 JURIDISKT OMBUD

Kostnad för att anlita juridiskt ombud ersätts inte av försäkringen.

4.8 FORCE MAJEURE

Bliwa är inte ansvarigt för förlust som kan uppstå om handläggningen av ansökan om försäkring, utredning av försäkringsfall, utbetalning eller liknande förpliktelse för Bliwa, fördröjs på grund av krig, krigsliknande förhållanden eller politiska oroligheter, naturkatastrof, inskränkningar i den allmänna samfärdseln eller energiförsörjningen, ny eller ändrad lag, av myndighet vidtagen eller underlåten åtgärd, konflikt på arbetsmarknaden, blockad, brand, översvämning, sjukdom eller olyckshändelse av större omfattning eller omfattande förlust eller förstörelse av egendom. Förbehållet om konflikt på arbetsmarknaden och blockad gäller även om Bliwa självt är föremål för eller självt vidtar sådan åtgärd.

4.9 GEMENSAMT SKADEANMÄLNINGSREGISTER

Bliwa har rätt att i ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR) registrera anmälda skador i anledning av denna försäkring. GSR AB är personuppgiftsansvarig för behandling av personuppgifter i GSR-registret.

5. Behandling av personuppgifter

Bliwa värnar om din personliga integritet. All behandling av personuppgifter sker utifrån gällande lagstiftning, branschgemensamma rekommendationer och Bliwas interna regler.

På www.bliwa.se/personuppgifter kan du läsa mer om hur Bliwa behandlar dina personuppgifter. Där kan du även läsa om vilka rättigheter du har gentemot oss. Om du hellre vill ha informationen hemskickad till dig ber vi dig kontakta Bliwa.

6. Om Bliwas försäkringsdistribution

Bliwas försäkringar kan distribueras av Bliwa eller en annan distributör som Bliwa anlitat för att sköta distributionen. Den som distribuerar försäkringen ska lämna information om distributionen till kunden. Nedanstående information gäller därför i de fall Bliwa är distributör av försäkring.

Namn på anställd som deltagit i distributionen

Distribution av försäkring till fysiska personer sker normalt digitalt eller via blankett, det vill säga utan direkt biträde av en anställd. Distribution av försäkring till juridiska personer kan ske digitalt, via blankett eller genom kontakt med en anställd på Bliwa. Namnet på en sådan anställd framgår i förekommande fall av försäkringsavtalet eller meddelas separat i samband med avtalets ingående.

Rådgivning

Bliwa tillhandahåller inte rådgivning till enskilda individer avseende försäkring.

Information om ersättning

Ersättning utgår inte till Bliwas anställda till följd av distribution av enskilda försäkringsavtal.

7. Om vi inte är överens

BLIWA OMRÖVAR

Om du är missnöjd med Bliwas beslut ska du i första hand ta kontakt med Bliwa för omprövning av ärendet. Ett klagomål eller en begäran om omprövning måste framställas till Bliwa inom 6 månader från Bliwas slutliga besked i ärendet. Om nya omständigheter inträffat omprövar dock Bliwa ett ärende även efter att denna frist löpt ut. Omprövning sker enligt Bliwas vid var tid gällande riktlinjer för klagomålshantering.

I första hand vill vi att du kontaktar den som har handlagt ditt ärende för en omprövning. Om du därefter fortfarande inte är nöjd med handläggarens beslut kan du kontakta den som är klagomålsansvarig på Bliwa. Om du är inte är nöjd med Bliwas distribution kan du också kontakta klagomålsansvarig eller någon annan instans för tvistlösning enligt nedan.

För kostnadsfri omprövning hos Bliwas klagomålsansvarig skriv till: Bliwa, Klagomålsansvarig, Box 5125, 102 43 Stockholm eller skicka e-post till: klagomalsansvarig@bliwa.se.

KONSUMENTERNAS FÖRSÄKRINGSBYRÅ

Allmänna upplysningar och vägledning i försäkringsfrågor kan lämnas av Konsumenternas försäkringsbyrå. Adress: Konsumenternas försäkringsbyrå, Box 24215, 104 51 Stockholm. Telefon: 0200-22 58 00.

KOMMUNAL KONSUMENTVÄGLEDARE

Konsumentvägledaren i kommunen hjälper konsumenter med allmänna råd och upplysningar.

PERSONFÖRSÄKRINGSNÄMNDEN

Personförsäkringsnämnden prövar endast ärenden som innehåller försäkringsmedicinska frågor och där nämnden därför behöver stöd av rådgivande läkare. Ärenden i personförsäkringsnämnden kan därför normalt sett endast avse Bliwas sjuk-, olycksfalls- eller livförsäkringar. Adress: Personförsäkringsnämnden, Box 24067, 104 50 Stockholm. Telefon: 08-522 787 20.

ALLMÄNNA REKLAMATIONSNÄMNDEN (ARN)

ARN är en statlig myndighet som kostnadsfritt prövar tvister mellan privatpersoner och näringsidkare.

Nämnden tillämpar värdegränser som kan innebära att tvister som rör låga värden inte prövas. Nämnden gör inte heller några medicinska bedömningar. Adress: Allmänna reklamationsnämnden, Box 174, 101 23 Stockholm. Telefon: 08-508 860 00.

DOMSTOLSPRÖVNING

En tvist kan också prövas av allmän domstol. Första instans är tingsrätt.

